

KBF-4101-02-02/2012
P/12/035

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2012 r.

**Pan
Marcin Korolec
Minister Środowiska**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała Ministerstwo Środowiska w zakresie gospodarowania rzeczowym majątkiem trwałym w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 30 czerwca 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 17 sierpnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie gospodarowanie w okresie objętym kontrolą rzeczowym majątkiem trwałym.

1. W trwałym zarządzie Ministerstwa znajdowały się dwa budynki o łącznej powierzchni użytkowej 14,6 tys. m², z której na własne potrzeby wykorzystywano 5,7 tys. m². Średnio na pracownika Ministerstwa przypadało 12 m² powierzchni biurowej. Pozostała część nieruchomości została użyczona trzem jednostkom państwowym (5,3 tys. m² powierzchni użytkowej), wynajęta podmiotom gospodarczym (380 m² w 2011 r. i 290 m² w 2012 r.) oraz przeznaczona na cele mieszkaniowe (3,3 tys. m²). NIK ocenia pozytywnie gospodarowanie przez Ministerstwo nieruchomościami, w tym wykorzystywanymi w okresie objętym kontrolą na potrzeby statutowe.
2. Nieruchomości znajdujące się w trwałym zarządzie zostały wykazane w ewidencji majątku w wartościach zgodnych z decyzjami przekazania i według Klasyfikacji Środków Trwałych. Wartość budynku przy ul. Wawelskiej została zaktualizowana po przeprowadzeniu modernizacji sali konferencyjnej o kwotę 1.566 tys. zł i na koniec 2011 r. wynosiła 7.774,6 tys. zł brutto. W ewidencji księgowej została ujęta także wartość gruntów zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej².
3. Składniki majątkowe o wartości 232,3 tys. zł przejęte po zlikwidowanym w 2009 r. gospodarstwie pomocniczym zostały zagospodarowane i są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dz. U. z 2010 r. Nr 128, poz. 861 ze zm.

4. NIK ocenia pozytywnie sposób dokonywania zakupów inwestycyjnych. Skontrolowane wydatki udokumentowane 42 dowodami księgowymi na kwotę 511,8 tys. zł były uwzględnione w planie finansowym oraz planie wydatków majątkowych. Wszystkie zakupy, w tym sprzętu komputerowego były weryfikowane pod kątem celowości przez osoby odpowiedzialne za poszczególne wydziały w Biurze Dyrektora Generalnego. Zamówienia publiczne zostały przeprowadzone zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³ oraz wewnętrznymi procedurami kontroli finansowej, stanowiącymi część systemu kontroli zarządczej.
5. NIK ocenia pozytywnie rzetelność ewidencji księgowej rzeczowego majątku trwałego. Przestrzegane były wewnętrzne zasady klasyfikacji środków trwałych oraz ich ewidencji ujęte w wewnętrznych procedurach kontroli finansowej, obejmujących politykę rachunkowości. Konto 080 Środki trwałe w budowie (inwestycje) przeznaczone do ewidencji inwestycji posiadało rozszerzenie analityczne według grup Klasyfikacji Środków Trwałych i pozwalało na wyodrębnianie kosztów według poszczególnych rodzajów efektów inwestycyjnych. Zaksięgowane na tym koncie nakłady na modernizację sali konferencyjnej obejmujące koszty robót i nadzoru inwestorskiego, po zakończeniu inwestycji zaewidencjonowano w łącznej kwocie jako ulepszenie środka trwałego na koncie 011 Środki trwałe, służącym do ewidencji rzeczowego majątku trwałego.
6. Każdy środek trwały posiadał wystawiony dokument OT, który wraz z dekretacją rejestrowany był na fakturze zakupu lub dowodu przejęcia i wprowadzany do ksiąg rachunkowych. Wprowadzanie do użytkowania i ewidencjonowanie składników majątku trwałego w księgach rachunkowych dokonywane było na bieżąco, tj. w terminie od jednego do 20 dni od daty ich nabycia. Użytkowane składniki rzeczowego majątku trwałego posiadały nadany w systemie numer inwentarzowy składający się z kodu obejmującego przynależną grupę i rodzaj według Klasyfikacji Środków Trwałych. Numery inwentarzowe umiejscowione na zakupionych składnikach były zgodne z numerami wprowadzonymi do ewidencji inwentarzowej i księgowej.
7. Stan majątku ruchomego był na bieżąco analizowany, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie sposobu i trybu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego⁴, w który wyposażone są jednostki budżetowe. Powołana Stała Komisja Likwidacyjna przedstawiała propozycje dotyczące sposobu zagospodarowania zużytego sprzętu. Spisanie ze stanu składników majątku ruchomego następowało po ich sprzedaży, nieodpłatnym przekazaniu lub likwidacji. Spośród 252 pozycji, kontrolą objęto 198 zlikwidowanych środków trwałych. Okres ich użytkowania wynosił od 5 do 16 lat. Dla zlikwidowanych składników majątkowych każdorazowo sporządzano dokument LT, a fakt likwidacji odnotowywano w ewidencji inwentarzowej i wprowadzano do ksiąg rachunkowych. Na podstawie § 38 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego, w który wyposażone są jednostki budżetowe, nieodpłatnie przekazano w okresie objętym kontrolą 10 samochodów osobowych do państwowych jednostek budżetowych. Stan środków trwałych i środków trwałych o charakterze wyposażenia wykazany w księgach inwentarzowych za 2011 r. był zgodny ze stanem w księgach rachunkowych na kontach 011 Środki trwałe i 013 Pozostałe środki trwałe.
8. Umowy najmu powierzchni użytkowej z jednostkami spoza sektora finansów publicznych zawierane były po przeprowadzeniu przetargów, zgodnie z art. 70¹-70⁵ Kodeksu cywilnego⁵. NIK nie wnosi zastrzeżeń do rozliczania czynszów z tytułu najmu powierzchni użytkowej Ministerstwa i najmu lokali mieszkaniowych oraz wpływów z tytułu zwrotu kosztów eksploatacji budynku od jednostek korzystających z użyczonej powierzchni użytkowej. Podmioty gospodarcze opłacały czynsz według stawek porównywalnych z cenami rynkowymi w tej okolicy, tj. 23–25 zł za m². Ponadto podmioty te finansowały koszty eksploatacyjne, zwane w umowach świadczeniami dodatkowymi, według wskaźnika przeliczeniowego od zajmowanej powierzchni. Stawki czynszu od lokali mieszkalnych były ustalane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów w mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego⁶. Kształtowały się one w granicach od 3,53 zł do 3,84 zł za 1 m², a od listopada 2012 r. będą wynosić od 4,70 zł do 5,10 zł/m².

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 114, poz. 761.

⁵ Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.

9. Dochody z tytułu najmu powierzchni użytkowej podmiotom gospodarczym wyniosły 115,1 tys. zł w 2011 r. i 67,1 tys. zł w I półroczu 2012 r. Były one terminowo odprowadzane na rachunek dochodów budżetu państwa. Bieżące opłaty eksploatacyjne wyniosły w 2011 r. – 737,3 tys. zł, a w I półroczu 2012 r. – 329,2 tys. zł i pomniejszały poniesione przez Ministerstwo koszty w danym roku budżetowym.
10. NIK ocenia pozytywnie rzetelność sprawozdań za 2011 r. Wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na ich budowę, zakup i ulepszenie wykazane w sprawozdaniu F-03 o stanie i ruchu środków trwałych odpowiadały zapisom w księgach rachunkowych. Wysokość odpisów amortyzacyjnych prezentowana w tym sprawozdaniu była zgodna z saldem konta 071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Także dane prezentowane w sprawozdaniu dotyczące likwidacji oraz bezpłatnego przekazania środków trwałych odpowiadały wielkościom wykazywanym w ewidencji inwentarzowej, księgowej i dokumentach źródłowych. Wykazane w sprawozdaniu finansowym wartości rzeczowych aktywów trwałych netto i wartość ich umorzenia narastająco były zgodne z danymi w księgach rachunkowych.
11. NIK nie wnosi uwag do nadzoru nad gospodarką środkami trwałymi. Opracowano wewnętrzne zasady gospodarowania majątkiem, które regulowały obieg dokumentów i odpowiedzialność pracowników za czynności na poszczególnych etapach wprowadzania składników majątku rzeczowego do użytkowania. Dyrektor Generalny Ministerstwa jako dysponent środków budżetowych III stopnia był rzetelnie i na bieżąco informowany o zmianach stanu majątku Ministerstwa. Dwa razy w roku sporządzana była „Informacja o stanie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wyposażenia, będącego w ewidencji Ministerstwa Środowiska”, którą za zgodność stanu inwentarzowego ze stanem księgowym na dzień sporządzenia podpisywał pracownik zajmujący stanowisko Administratora Środków Trwałych.

Przedstawiając powyższe oceny, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy o NIK, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.